VOLNÉ
LISTY DOBRŠSKÉ

Ročník XI. - Číslo 1 - Listopad 2007

Proč jsou „Listy z Pošumaví“ předkládány jako kniha …

Ivo Kraml a Radek Lunga

Pro List z Pošumaví, který ve vytištěném svazku předkládáme jeho pisateli i všem čtenářům, platí, že existuje jeden způsob čtení, když se člověk každý měsíc těší na nové číslo časopisu, věstníku nebo zpravodaje, pak ho přečte, někam založí nebo pošle přátelům dál k prostudování. Je ale možné zvolit jiný, druhý způsob čtení, kdy se všechna čísla časopisu nejdříve shromáždí, a pak seřadí podle data vydání za sebou – a vznikne tak spojitý soubor textů, který ukáže kontinuitu místa, promyšlenost pisatelova záměru a dá nám jistotu, že je o čem číst, je na co se těšit, pro co žít.

Tvůrce a autor zatím patnácti ročníků Listu z Pošumaví, P. Martin František Vích, slavil 8. dubna 2007 čtyřicet let kněžské služby na Dobrši. Je to dlouho? V životě jednoho člověka, v životě farnosti, v životě církve? Myslíme, že je to doba velmi dlouhá. Během těch čtyř desítek let Otec Martin přesvědčivě potvrdil a zdůraznil fakt, že Dobrš vždy byla a jeho zásluhou nadále i je duchovním centrem. Centrem regionálním, v rozsahu farnosti, ale i centrem celostátním a s dosahem do obou našich církevních provincií. Tradičním poutním místem, v své „moderní, soudobé klasice“ přitahující stovky, ba tisíce poutníků z celé země. Ti, kdo v Dobrši byli nebo o ní alespoň slyšeli, vědí, o čem píšeme. Potvrzuje to mimo jiné též náklad Listu z Pošumaví, který se po několika prvních ročnících ustálil na osmi stech až devíti stech výtiscích, což výrazně kontrastuje s tím, že samotná obec Dobrš má jen pět desítek čísel popisných.

Otec Martin se nikdy netajil tím, že jeho vzorem, inspirací a váženým předchůdcem na místě dobršského faráře byl Ondřej František de Waldt, který na Dobrši působil v letech 1708 až 1751. Pro Ondřeje de Waldta byla Dobrš v podstatě jediným působištěm, kromě krátkého působení v Písku a Skočicích – na Dobrši byl déle než 40 let. De Waldt je výraznou osobností jihočeských duchovních dějin: jako iniciátor obnovy Dobrše, zakladatel poutního místa, ctitel milostné sochy, která je dodnes, jako tak zvaná Pošumavská nebo Dobršská Madona přítomna v srdcích a myslích poutníků i všech návštěvníků Dobrše. De Waldt neoddělitelně patří do regionálních církevní historie i dějin české literatury jako autor homiletických knih a proslulý český kazatel. Jeho vztahy s vrchností nebyly vždy vřelé, dnešními slovy bychom řekli, „měl a dělal problémy.“

… *Pokračování na str. 2*

Foto: Ivo Kraml

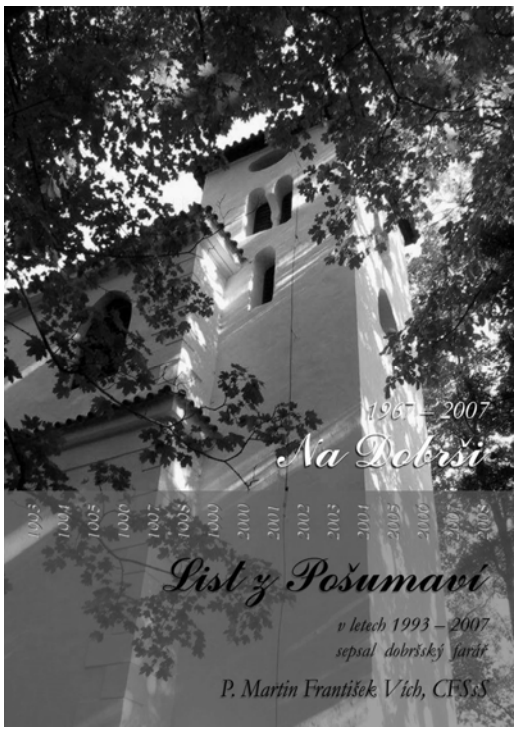

. T E L E G R A F I C K Y .

Záchrana dvou církevních památek

V rámci Grantového programu Jihočeského kraje pro rok 2007 v oblasti kultury, památkové péče a cestovního ruchu udělila Rada jihočeského kraje finanční příspěvek ve výši 40.000 Kč na restaurování barokní skříně na paramenta (liturgické textilie), při čemž celkové náklady za r. 2007 činí 65.000 Kč. Restaurování, kterého se ujal pan Petr Křepela, obnášelo především zamezení dalšího ničení památky červotočem a doplnění značné části poškozených nebo chybějících řezeb.

Z Havarijního programu Ministerstva kultury farnost obdržela finanční příspěvek ve výši 80.000,- Kč na opravu střešní krytiny na jedné z hospodářských budov fary. Vlastní podíl farnosti činí 61.000 Kč. Byl tak učiněn další důležitý krok, vedoucí k záchraně budov i k budoucímu využití areálu.

Proč jsou „Listy z Pošumaví“ předkládány... *dokončení ze str. 1*

Je překvapující i potěšující současně, že 250 let po smrti de Waldtově figuruje Dobrš – v paměti kraje, ve svědomí církve i v povědomí tisíců lidí – opět jako přirozené a výrazné duchovní centrum. Ohlédneme-li se do právě naznačené minulosti dalekého 18. století, nalezneme několik podivuhodných shod. Stejně jako Ondřej de Waldt i Otec Martin žije na Dobrši už čtyři desetiletí. Stejně jako Ondřej de Waldt ani Otec Martin neustoupil pravdy v Kristu a vždy ji veřejně hlásal bez ohledu na důsledky. I čtvrt tisíciletí po de Waldtovi putují na Dobrš poutníci, kteří chtějí vidět poutní místo a také slyšet kázání tamního faráře. Traduje se, že na promluvy barokních kazatelů lidé přistavovali k oknům kostelů žebříky, protože dovnitř už se nevešly. Tomu Otec Martin předešel s lehkostí i vtipem sobě vlastním – mše svaté se odehrávají ve volné přírodě, před kostelíkem sv. Jana a Pavla, kde je dost místa pro všechny. A spisovatelství? List z Pošumaví se vyrovná homiletické sbírce i postile a je i kronikou života farnosti, stejnou, jakou vedl Ondřej de Waldt. Při bližším čtení vyvstanou dokonce stylová i jazyková podobnost obou autorů.

List z Pošumaví byl v počátcích psán ručně, na psacím stroji a dále xeroxován. Nejdříve vylétal z Podšumaví, od roku 1996 přibylo obsahu a v názvu ubylo písmeno, stal se Listem z Pošumaví, zvětšil se okruh čtenářů. Postupem času se výroby ujala kongregace šedých sester „z Lomečku“ a po pečlivé redakci a přepisu si Otec Martin mohl každý měsíc odvážet a distribuovat balíky aktuálního zpravodajství všem svým farníkům a spřízněným lidem.

Tři charakteristické momenty, které na Dobrši po patnácti letech i prostřednictvím Listu z Pošumaví vnímáme, tedy víru, lásku a jistotu, chceme touto knihou předat dál. Připojili jsme obrazový doprovod a vzpomínky svoje i některých přátel a osob s Dobrší i panem farářem Víchem těsně spjatých. Mezi nimi naleznete například Tomáše Halíka, Jolyona Naegele, Zdeněka Janíka, Josefa Matějku, Vlastimila Lukáše, Jána Zákopčaníka, Mratina C. Putnu, Miloše Doležala, Evu Markovou.

Kniha formátu A4 obsahuje 318 stran textu s ilustrativními fotografiemi a černobílou obrazovou přílohu v rozsahu 20 stran.
Původní vydání nákladem 500 ks (rozebráno), dotisk nákladem 300 ks v ceně 300,- Kč za kus (bez poštovného a balného).
Objednávku lze zaslat na adresu: Sdružení pro obnovu Dobrše, Dobrš.č.1, 384 73 Stachy / e-mail: sod.dobrs@volny.cz
Knihu lze rovněž získat vždy v neděli od 10:00 do 12:00 hod. v místě Farního úřadu v Dobrši.

Rytíř smutné postavy - Don Quijote naší doby

Ivo Kraml

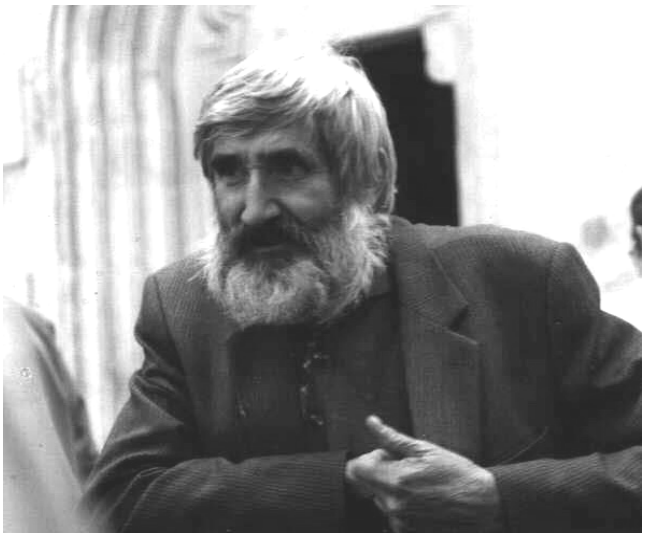

Foto Ivo Kraml

Existují odkazy lidí, v době svého žití nedoceňovaných, krátce po smrti vyzdvihovaných, a plynutím dnů opět zapomínaných. Interpretované bývají různě. Časem se tyto odkazy stávají mnohdy obsahově vyprázdněnými, s myšlenkami vskutku omšelými a postoji tak zevšednělými. Pak jim chybí jen pár kroků k úplnému zapomnění. To ale není případ Josefa Křešničky, přestože doba deseti roků, která v těchto dnech uplynula o od jeho náhlé, tragické smrti, by se mohla zdát právě dostatečnou k tomu, aby se tak stalo.

Tento regionální písmák, divadelník a básník, zakladatel a tvůrce časopisu Čtení pro lidi a hybná osobnost Čestického kulturního spolku, ale také například Sdružení pro obnovu Dobrše, zanechal za sebou mnoho skutků. Jak to tak bývá, některé jsou na první pohled obyčejné, jiné méně, další lze nalézt až pečlivým pohledem, skryté mezi těmi předešlými. Ale všechny se stávají svým způsobem výjimečnými, teprve podíváme-li se na ně, oproštěni od patetického nánosu, právě nyní. Obrazně je propojuje výrazná nit ryzí barvy v jinak pestrobarevné látce - jedna vlastnost nad jinými - **schopnost nevzdat se svých ideálů navzdory stále opakujícímu se boji s "větrnými mlýny ".**
To se dá očekávat při všech strádáních jen od nenapravitelného snílka, neustále poháněného vnitřní touhou po hledání pravdy. A takovým Josef byl. Svůj svět snů, fantazie, ideálů cti a hrdosti proměňoval v pohádky - ty opravdové pro děti, jiné v podobě divadelních her, i když ne vždy již s šťastným koncem, pro ty ostatní.

Má-li hledat nějaký vzkaz, mířící aktuálně do dnešních dnů, vypůjčím si, abych nehledal, kde nemusím, pár Josefových slov, napsaných s jistou dávkou nadhledu, vážnosti a vtipu zároveň: ***„Máme-li něčeho dosáhnout, musíme udržovat jistou míru míru, i když ozbrojenou myšlenkami vyslovenými i nevyslovenými.“***

Právě jeho tvrdohlavost, živená vírou v nezastupitelnou roli regionální kultury a podpíraná malými radostmi a úspěchy, jej osvobozovala stejně jako Dona Quijota z jeho melancholického myšlení a pronikala do něj novou silou. V těch okamžicích Josef nalézal nový důvod k žití, k boji za něco, ke snění o něčem, k přesvědčování někoho.

Bohužel, v rozporu s tím naše doba víc než kdy jindy, bez ohledů a bez úcty, vytváří násilí a produkuje své nové hrdiny. Ti napadají diváka svou agresivní iluzí a přes to sklízejí svůj obdiv. Nabízí otázka, zda je zde vůbec ještě místo pro staré, směšné, nemoderní Dony Quijoty, lidi, napadené "virem" fantazie, lásky a jím podobné ?

Vždy, když už pochybuji, vzpomenu si na Josefa Křešničku, jeho život. Pak mám po ruce zřetelnou odpověď: Vím, že takové místo bylo. A také věřím, že stále je. Ale bude ono někým vůbec ještě hledáno?

Psáno pro Strakonický deník

David Vávra: Bůh se nesměje

výňatek z rozhovoru

David Vávra se na prvním místě nepovažuje za herce, ale architekta. Má za sebou práce na interiéru Paláce Akropolis, na Švandově divadle, na pomníku France Kafky, na divadelní scéně v pražské zoo, na kulturním domě Dobeška a mnoha dalších stavbách v Praze a okolí. Vystudoval stavební fakultu ČVUT i Akademii výtvarných umění. Je spoluautorem populárního seriálu o české architektuře Šumná města. Pětatřicet let vystupuje v Divadle Sklep a zahrál si ve více než dvou desítkách filmů. Je příležitostným básníkem, vyrábí porcelán a vychovává čtyři děti.

Kdesi jste prohlásil, že se cítíte být především architektem. Ideálně jste to pak spojil s herectvím v Šumných městech. Jaký je váš osobní přístup k památkám v architektuře? Co je vůbec ještě památka?

Památka je svým způsobem to, co se stalo včera. A jako tvůrčí architekt bych samozřejmě chtěl, aby se současná architektura - nejen moje, ale i kolegů - zapsala do tváře měst. Na druhé straně jsem ortodoxním památkářem, který bojuje za každou kliku. Každá stavba je jiná a pokaždé se musí ctít jiné priority. Ke stavbě se proto nemůže vyjádřit jedinec, ale měla by to být společnost. Ovšem ne hlasováním, ale spíše skrze názory odborníků. Většinou totiž názor většiny není ten nejprogresivnější a není pravdivý.

Takže pro památku neexistuje nějaký jednotný úzus?

Ne. Řada věcí, kterým se naši rodiče smáli, pro nás už byly památky. Naši rodiče se smáli secesi, protože jim přišla příliš kudrnatá, směšná, nepravdivá a měli rádi funkcionalismus, rovné přímky, jasnost, přehled a materiálovou kvalitu. Oni byli proti dekoraci, protože materiály vypovídají o stavbě, hmota vypovídá o stavbě, fasáda vypovídá o tom, co je pod ní. A byli samozřejmě proti sorele (socialistický realismus - pozn. redakce), která pro ně znamenala dobu útlaku. Ale když socialismus konečně padl, pro nás sorela není už tak nepříjemná. Je to jeden z nejkvalitnějších stavebních počinů po druhé světové válce, protože alespoň pracoval s dobrými materiály. Když si odmyslíme, že je pokrytý stopami hvězd a srpů, které už nemají tu moc posílat lidi do koncentráků a které už dnes působí směšně, zůstává to, že v tom domě se velice kvalitně bydlí.

Když už cestujete po šumných městech, jaký je podle vás náš vztah k památkám?

Je to podobné jako jinde ve světě. Památek si překvapivě asi docela vážíme a naopak jim možná připisujeme větší význam, než leckdy mají. To je po té době zvěrstev, kdy bolševik chtěl v každé vsi a městě jako dominantu smíšené zboží nebo OV KSČ namísto kostela. Sice se to nepodařilo, ale bolševik přesto napáchal řadu brutalit. Pro ty, co to zažili, teď znamená, že to, co je staré, je i kvalitní. To je lehce zavádějící princip, protože jak jsem říkal - každá doba by se měla do tváře města podepsat. A vždycky proto provokuju: prosím vás, nechte mi alespoň myšlenku zbořit Chrám svatého Víta a nahradit ho skutečně moderní stavbou z hliníku, oceli a skla. To samozřejmě používám jen proto, že ta myšlenka je prakticky zakázaná. Jinak si ale myslím, že panorama Pražského hradu ještě není hotové a že by se tam dvacáté nebo vlastně už jednadvacáté století mělo nějak podepsat.

A chtěl byste někdy na tom panoramatu pracovat? Byl by to pro vás ten vrchol oboru a kariéry?

Ne, to samozřejmě ne. Pro mě by byla vrcholem nějaká duchovní stavba. Ta je lákavá tím, že by měla znázorňovat nějakou míru mezi sdělitelností a abstrakcí. Stejně jako víra je nehmotná, tak by i ta stavba měla být nějakým způsobem nedořečená a to je asi ten úkol, který by mě přitahoval. Ale jinak samozřejmě platí, že vyřešit dobře rodinný domek nebo nadesignovat kliku je stejně krásný úkol. Není přece velkých a malých úkolů.

Duchovní stavba? To je pro vás kostel?

Ano, je to kostel.

No, mě napadla taky třeba mešita...

Ale ano, proč ne. Za mnou dokonce jednou přišli kustodi jedné církve a chtěli kostel. Nakonec bohužel zůstalo jenom u projektu, ale říkali, že by bylo fajn, kdybych tam někde udělal místo, aby se tam po kázání daly zavěsit dva basketbalové koše. Mně se ten sen o duchovní stavbě trošičku splnil. Teď o první adventní neděli byl v televizi přímý přenos z kostela v Modřanech, který jsme se sborem a s panem farářem rozšiřovali. On to není moc velký prostor, takže je to spíš sborová místnost. Na evangelický kostel je pro někoho možná až příliš barevný, ale my jsme byli vedeni tím, že evangelium je radostná zvěst, takže by to měl být veselý kostel. Jestli se to povedlo, to je druhá otázka.

Takže tohle je ta vaše vrcholná stavba?

Ale to ne. To není tak, že teď, tady a tohle je to nejlepší a největší, co udělám. Já myslím, že každá moje stavba, každý úkol je jenom takovým kamínkem na mojí cestě.

Vy jste věřící a nijak se tím netajíte. Herectví a architekturu jsme si vysvětlili, ale ještě mě zajímá, jak se vůbec člověk vyrůstající v komunistickém Československu dostane k Bohu a víře? Pokud se nemýlím, jste ročník 57.

Ano, já jsem ten slavný ročník 57 jako bin Ládin. Já jsem to měl strašně usnadněný, protože maminka mě od mládí vodila do kostela, byl jsem konfirmovaný a chodil jsem v rámci kostela i do skautu. Takže mě žádné nečekané prozření nepotkalo. Pro mě je to prostě součást bytí.

Říkáte součást bytí - co vám víra dává?

Člověk může žít. Když nemá odpuštění, mohl by ze svých činů zešílet. Víra dává naději. A taky si myslím, že s atheismem se nedá chod světa uchopit. Pokud člověk nevěří ve věci, které přesahují velice úzký mantinel jeho pozemského bytí, tak by se zase zbláznil. Nevysvětlí si nekonečnost, okamžik rozhodnutí, pozitivní přínos všeho, co dostává...

Ve spojitosti s vámi mě napadá taková věčná a nevyřešená otázka, jestli má Bůh smysl pro humor.

Já myslím, že obrovský! A taky si myslím, že je strašně velkorysý. I když mi pan farář občas za některé projevy ve Sklepě vyčiní. Třeba když jsme rozebírali bibli. (Cituje z představení) „Víte, pro mě je ta kniha taková nevyrovnaná. Ona se skládá ze dvou částí. Ta první je tlustá a dlouhá, my tam čekáme na hrdinu a on pořád nepřichází. A pak už je to jenom o tom hrdinovi. Takže pro mě je to taková literární aviváž."

Takže vy bibli neberete vážně?

Ne, my nebereme vážně vykladače bible. Ono to vzniklo tak, že jsme jednou koukali s Tomášem Hanákem na Katovnu a on povídá: „Člověče, oni tam snad příště rozeberou i bibli." Tak jsme ji rozebrali dřív. Je to takové svaté rouhačství. My si libujeme v tomhle humoru, který ale vychází z určité znalosti věci. Když člověk dělá humor s čistým srdcem, tak může dělat všechno. Jakmile je tam ale pokřivenost, tak z toho ta pokřivenost nakonec vyleze.

Takže humor s čistým srdcem má Bůh rád a směje se mu?

My v to doufáme.

Převzato z on-line deníku SUPER.CZ

O Dobrši a důležitosti místních pamětihodností

Marie Trávníčková

Počet stálých obyvatel tu už dost dlouho nepřekračuje stovku. Vskutku žádné velkoměsto. Jenže která jiná obec podobné velikosti se může chlubit tím, čím Dobrš, ležící v pohledné krajině Strakonicka? Mají tu dva cenné kostely, pozoruhodnou středověkou tvrz, kdysi přestavovanou na zámek, renesanční bránu z roku 1579, ba dokonce památnou lípu na návsi. Těsně po první světové válce koupil část zmíněného panského sídla jistý Josef Menšík. Zaplatil tisíc korun československých a s manželkou i houfem potomků se nastěhoval do rozpadajících se komnat. Podle všech obvyklých měřítek to byl podivín. Nejen že sbíral kdejaký krám - obrázky, kameny, staré zbraně, křesla, klobouky, hole, roztodivné vykopávky - a plnil tím svoje malé muzeum, ale kdysi údajně ve Francii zakoupil a do Čech propašoval rytířské brnění. To pak pečlivě opatroval, aby zůstávalo v kondici, protože je čas od času oblékal a objížděl s ním poutě.

Říkal si "poslední rytíř" a celkem vzato, taky tak středověce žil. Ale učinil jednu krajně důležitou věc: když tvrz koupil, postaral se, aby z ní lidé z vesnice přestali vylamovat a roznášet kámen na stavbu svých vlastních domečků. Údajně ho zato moc nemilovali, ale zbytky unikátní tvrze byly aspoň trochu zachovány. Zasloužila si to, stojí tu minimálně od 13. století, kdy ji vystavěl hrdý rod Koců z Dobrše. Podle pověsti jejich předek, mlynářských chasník, zachránil v lese knížete Oldřicha před rozzuřeným divočákem a odměnou dostal kraj kolem vrchu Poledníku a k tomu erb s mlýnským kolem.

Kocové tu sídlili do časů renesance a v jejím duchu k tvrzi přistavěli zámek. Do té doby také spadá další zdejší legenda. Jeden z Koců cestoval s Kryštofem Harantem z Polžic a Bezdružic do Egypta a přivezl si odtud krokodýla. Navzdory všem opatřením dravec jednou utekl, zajel do tůně za Poledníkem a zle tam řádil. Nakonec se ho podařil zabít, ale za třicetileté války vycpaný krokodýl kdesi zmizel. Toho dalšího pak vyřezal až pan Menšík pro svoje muzeum.

Počátkem 18. století koupili Dobrš Schwarzenberkové, zámek sice barokně opravili, ale valně o něj nestáli, a tak se postupně měnil v byty, sýpku, školu a tak dále. Dvacáté století ho zastihlo ve zbědovaném stavu. Stejně tak se čas podepsal na dalších dobršských unikátech - na kostele Zvěstování Panně Marii a kapli sv. Jana a Pavla. Připomeňme, že oba svatostánky pocházejí z poloviny 13. století a navzdory všemu si pár románských a gotických prvků zachovaly. Chloubou kaple pak je zvon z roku 1561 z dílny pražského zvonaře Brikcína z Cimperka. Visí na původních dubových trámech, překvapivě nese nápis ve staročeštině a když ho jako výstrahu před bouří rozhoupali, byl prý slyšet až v Praze. Zaznamenával, jak chmurně ty pamětihodnosti vyhlížejí, zejména tvrz a zámek. Kdo tam přijde dneska, bude potěšen. Památky svítí novými fasádami, prokoukly kostelní interiéry, v roce 2002 na seznamu pozoruhodností přibyl půvabný památník Ondřeji Jakubovi de Waldt, dobršskému faráři a baroknímu spisovateli. Kromě jiných zajímavých textů po sobě zanechal detailní popis, jak exteriér i interiér kostela Zvěstování Panně Marii vyhlížel v první polovině 18. století.

O všechno to vylepšení se především zasloužil Spolek pro obnovu Dobrše, založený v roce 1996. Těžko říct, jestli se inspiroval zmíněným činem "posledního rytíře" Menšíka, ale je fakt, že rozpad tvrze, zámku i chátrání kostelů zastavil a věci začal napravovat. V onom roce 1996 se dokonce konalo na to téma sympozium, kterého se účastnily kapacity v oboru památkářském, restaurátorském i historickém. A malíř a restaurátor Josef Häring tenkrát na něm řekl: ***"Nejsou ve skutečnosti památky různých stupňů, jsou jen památky. A popravdě řečeno, pro Dobrš je tvrz větší a důležitější památkou než Hradčany.".***

Přejato z přílohy Hospodářských novin – magazínu Víkend (únor 2007)

. T E L E G R A F I C K Y .

„Koleda, koleda“ - Weinachtsbräuche im Böhmerwald

Tak se jmenuje televizní dokument vánočních zvyků, obyčejů, koled a dětských vánočních her z jihočeského Pošumaví a Šumavy, který v lednu t.r. natáčel režisér Zdeněk Flídr ve spolupráci s Českou televizí také na faře v Dobrši a ve Strakonicích. Pořad je zasazený do interiérů starých lidových staveb a skanzenů, malebné jihočeské krajiny a prolínají ho tradiční tóny koled a vánočních písní. Pro dokument, který poběží o letošním adventu, odsloužil Půlnoční mši páter Martin Vích. S tradičními dětskými zvyky se před kameru dostaly i děti ze strakonického Prácheňáčku. „Čerpáme z výpovědí pamětníků, historiků a etnografů, rovněž i z řad českých Němců, doplněných archivními materiály, obrazy a fotografiemi,“ řekl režisér Zdeněk Flídr.

„Myslím, že dokument bude dobrý. Měl by lidem připomenout opravdový smysl Vánoc, který mnozí přes všechen ten dnešní spěch ani nevnímají,“ řekl k pořadu otec Matin Vích.

Výrobu tohoto dokumentu podpořily Česko-německý fond budoucnosti, Ackermann Gemainde a Jihočeský kraj.

Převzato ze Strakonického deníku

VOLNÉ LISTY DOBRŠSKÉ – Vydává Sdružení pro obnovu Dobrše jako občasník. Je zasílán všem členům SOD. Veřejnosti k dispozici zdarma. Nepodepsané příspěvky vyjadřují názor redakční rady. Obsah VLD je otevřený všem případným přispěvatelům. Redakční rada: Ivo Kraml a Radek Lunga.
E-mail: sod.dobrs@volny.cz; URL: www:volny.cz/sod.dobrs. Grafická úprava SLON.